

**KOLEGIUM EUROPY
WSCHODNIEJ
Fundacja**

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI MERYTORYCZNEJ
KOLEGIUM EUROPY WSCHODNIEJ
W ROKU 2005**

WROCŁAW 2006

<i>WSTĘP</i>	3
<i>I. GALERIA KOLEGIUM</i>	3
<i>II. DRUGA WSCHODNIA SZKOŁA ZIMOWA</i>	6
<i>III. DRUGI FESTIWAL KULTURY BIAŁORUSKIEJ</i>	7
<i>IV. PIĄTY FESTIWAL KULTURY UKRAIŃSKIEJ UKRAINA VIVA!</i>	9
<i>V. ACADEMIA UNIUS EUROPÆ</i>	15
<i>VI. PROGRAM WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ WROCŁAW SOLIDARITY BRIDGE</i>	16
<i>VII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA</i>	17
<i>VIII. KONFERENCJA POLSKA POLITYKA WSCHODNIA 2005</i>	18
<i>IX. WYJAZDY STUDYJNE</i>	19
<i>X. NAGRODA JANA NOWAKA-JEZIORAŃSKIEGO</i>	19
<i>XI. SCHOLA GREGORIANA SILESIENSIS</i>	20
<i>XII. WSCHODNIA SZKOŁA LETNIA</i>	22
<i>XIII. STRONA INTERNETOWA</i>	22
<i>XIV. STAŻE I PRAKTYKI STUDENCKIE</i>	23
<i>XV. POBYT BIAŁORUSKIEGO LICEUM HUMANISTYCZNEGO IM. KOŁASA WE WROCŁAWIU</i>	23
<i>XVI. SZKOLENIA</i>	25
<i>XVII. INNE</i>	26
<i>XVII. PODSUMOWANIE</i>	27

WSTĘP

Kolegium Europy Wschodniej zostało założone w 2001 roku z inicjatywy Jana Nowaka-Jeziorańskiego.

Założycielami Kolegium byli:

1. Jan Nowak-Jeziorański
2. Gmina Wrocław
3. Województwa Dolnośląskie
4. Zakład Narodowy im. Ossolińskich
5. Stowarzyszenie na Rzecz Kultury Europejskiej
6. Dom Spotkań im. Angelusa Silesiusa
7. Fundacja Krzyżowa

Przewodniczącym Rady Fundacji od początku jest prof. Adolf Juzwenko, dyrektor Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

Prezesem Zarządu jest Jan Andrzej Dąbrowski.

W styczniu 2005 roku odszedł inicjator powstania Kolegium Europy Wschodniej Jan Nowak-Jeziorański. Wywarło to ogromny wpływ na działalność Kolegium w roku 2005. W roku 2006 – w piątą rocznicę powstania Kolegium Europy Wschodniej przybierze ono imię swego założyciela: Jana Nowaka-Jeziorańskiego.

I. GALERIA KOLEGIUM

Galeria Kolegium Europy Wschodniej powstała w marcu 2004 roku. W roku 2004 zrealizowano 15 wystaw, w 2005 - 13 wystaw. Najważniejszą wystawą 2005 roku była wystawa pt. „Jan Nowak-Jeziorański we Wrocławiu”, fotografie i dokumenty. Waga tej wystawy dla Wrocławia i Kolegium Europy Wschodniej jest nie do przecenienia. Za największe osiągnięcie galerii w 2005 roku uznać trzeba wystawę Dušana Kallaya ze Słowacji. Pokazane na wystawie grafiki i ilustracje prezentowały najwyższy światowy poziom.

Galeria ma swoją stałą publiczność, na otwarcia przychodzi co najmniej 50-60 osób, w czasie trwania wystaw ogląda je dodatkowo od 40 do ponad 200 osób.

Wystawy zrealizowane w 2005 roku:

1. Andrzej Basaj - Polska, profesor grafiki ASP we Wrocławiu - rysunki

otwarcie: 13 stycznia godz. 18:00, zakończenie: 31 stycznia 2005

Andrzej Basaj jest znanym grafikiem wrocławskim i wieloletnim profesorem grafiki warsztatowej ASP we Wrocławiu. Bierze udział w pracach jury wielu ogólnopolskich konkursów graficznych. Autor wiele prac pokaże po raz pierwszy. Szczególnie ciekawe są

rysunki wykonane w czasie studiów lub zaraz po nich. Wystawa wzbudziła zainteresowanie wrocławskiego środowiska plastycznego oraz oczywiście absolwentów i studentów akademii. Dla innych odbiorców była interesującym przykładem podniesienia rysunków i szkiców do rangi interesującego obiektu wystawienniczego.

Wystawie towarzyszył barwny katalog, zaproszenie i plakat.

2. Władimir Wiszniewski - Białoruś, profesor grafiki ASP w Mińsku, - grafika warsztatowa

otwarcie: 11 lutego godz. 18:00 zakończenie wystawy: 28 lutego 2005

Profesor Władimir Wiszniewski jest jednym z najwybitniejszych grafików na Białorusi. Jego twórczość jest kulturowym dziedzictwem Rzeczypospolitej Obojga Narodów, umiłowania przyrody i szacunku dla Stwórcy. Artysta snuje wizjonerskie opowieści o aniołach, dawnych obrzędach, tożsamości europejskiej kultury. W grafikach możemy znaleźć panoramy dawnych miast, fragmenty nieistniejącego krajobrazu, wsie z przeszłości. Jest współtwórcą jednej z najlepszych w Europie „szkoły grafiki warsztatowej”. Wielu jego studentów odnosi znaczące sukcesy na wystawach i konkursach graficznych na całym świecie.

Wystawie towarzyszył barwny katalog, zaproszenie i plakat.

3. „Jan Nowak-Jeziorański we Wrocławiu”, fotografie i dokumenty

otwarcie: 4 marca o godz. 17:00, zakończenie wystawy: 16 kwietnia 2005

Wystawa znacząca dla Wrocławia i mająca kapitalne znaczenie dla Kolegium Europy Wschodniej. Postać patrona Kolegium jest jednym z niewielu współczesnych przykładów autorytetu moralnego, patriotyzmu, poświęcenia życia sprawom Ojczyzny. Zgromadziliśmy na wystawie ponad 300 fotografii ukazujących wielokrotną obecność Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu i jego wyjątkowe zainteresowanie jakim obdarzył nasze miasto. Niewątpliwym dorobkiem wystawy jest opracowanie elektroniczne fotografii i ich archiwizacja.

Wystawie towarzyszył barwny katalog, zaproszenie i plakat.

4. Zbigniew Hübsch - Polska/Niemcy, „Rysunki i wiersze”

otwarcie: 20 kwietnia godz. 18:00, zakończenie wystawy: 13 maja 2005

Autor jest Polakiem mieszkającym i tworzącym w Niemczech. Twórca wielu wyjątkowych projektów graficznych, okładek książek, ilustracji. Na wystawie pokazałem to co najistotniejsze w jego twórczości - rysunek i poezję. Rysunki (z których każdy powstaje w ciągu 3-4 miesięcy intensywnej pracy) są przykładem mistrzostwa warsztatu, niezbyt często spotykanego zjawiska w sztuce współczesnej. Rysunki należy czytać bardzo uważnie, aby odnaleźć wiele ukrytych wartości literackich, formalnych i technicznych. Poezja znakomicie uzupełni rysunki, bo jest z tego samego świata wyobraźni. Stworzy także okazję do nietypowej ekspozycji i pozwoli zaprosić do galerii także inne środowisko niż plastyczne.

Wystawie towarzyszył czarno-biały katalog, zaproszenie i plakat.

5. Małgorzata Kuźniar - Polska, wystawa pośmiertna, malarstwo, rysunek, ceramika

otwarcie: 21 maja godz. 16:30, zakończenie wystawy: 5 czerwca 2005

Małgorzata Kuźniar jest przedwcześnie zmarłą artystką wrocławską. Materiał na wystawę składa się z prac malarskich, rysunków, szkiców i ceramiki. Wystawa była podsumowaniem twórczości Małgorzaty Kuźniar i próbą oceny jej dorobku twórczego, podróży artystycznych i poszukiwań koloru i formy.

Wystawie towarzyszył barwny katalog-kalendarz, zaproszenie i plakat.

6. Walery Sławuk - profesor Akademii Sztuk Pięknych z Mińska, Białoruś, grafika warsztatowa

otwarcie wystawy: 10 czerwca godz. 18:00, zakończenie: 27 czerwca 2005

Jego prace są pełne piękna, świata przyrody, zwierząt i ludzi. Wspaniale rysowane, uśmiechają się do świata. Nie jest to jednak odwzorowanie natury. Grafiki są przefiltrowane przez niezwykłą wyobraźnię i mają nastrój starodawnej baśni. Profesor Sławuk jest osobą bardzo skromną i cichą, niezwykle trudno było namówić go na wystawę i przyjazd do Polski. Wystawa była znakomitą szkołą solidnej grafiki warsztatowej, staranności warsztatu.

Wystawie towarzyszył katalog czarno-biały, zaproszenie i plakat.

7. Trzy wystawy dyplomowe Akademii Sztuk Pięknych z Wrocławia:

grafika - Anna Kawka,

rzeźba - Daria Naszczuk,

rzeźba - Małgorzata Kaszyńska

wystawy i obrony dyplomów odbywały się w lipcu 2005.

Akademia Sztuk Pięknych z Wrocławia udostępnia galerii pokój gościnny dla części artystów, których zapraszamy do Wrocławia z wystawami. Udostępnienie galerii na obrony dyplomów wydaje się być w takiej sytuacji podziękowaniem za współpracę. Niezależnie od tego faktu staramy się, aby dyplomy prezentowane w galerii były na wysokim poziomie. Poza wszystkimi argumentami udostępnienie galerii na debiut młodych twórców jest zgodne z założeniami jakie przyświecały powstawaniu galerii tj. promowanie „młodej sztuki”.

8. „Grafika”, Polska, Białoruś, Litwa, Ukraina, Rumunia, Albania, Niemcy, Argentyna, USA, Chiny

Nie było otwarcia wystawy. Trwała od początku sierpnia do 15 października 2005

Wystawa była prezentacją prac graficznych artystów z bardzo wielu krajów, tworzących we wszystkich technikach graficznych. Na wystawie znalazły się prace zarówno dużych rozmiarów jak i miniatury graficzne. Zarówno sposób ekspozycji jak i zestaw prac był skierowany do gości odwiedzających Wrocław w czasie wakacji. Był także oczywistym potwierdzeniem otwarcia naszego miasta i Kolegium na kulturę graficzną z całego świata i swoistą konfrontacją poziomu grafiki warsztatowej Europy Wschodniej z tendencjami na świecie. Wielu z artystów prezentowanych na wystawie uczestniczyło w plenerach i sympozjach plastycznych w Polsce. Byli to zarówno studenci jak i twórcy profesjonalni o ugruntowanej pozycji artystycznej.

9. Aleksy Iutin - Ukraina, Lwów, fotografie

otwarcie wystawy: 22 października godz. 18:00, zakończenie: 13 listopada 2006

Wybitny fotografik. Urodzony w 1940 roku w Gatchynie koło Sankt-Petersburga. Tworzy surrealistyczny obraz świata zbudowany z nieoczekiwanego zestawiania rzeczywistych elementów. Model jest dla niego aktorem odgrywającym precyzyjny spektakl, którego akcja toczy się głównie we Lwowie i jego okolicach. Fotografie pełne są symbolicznych rekwizytów w których znaczącą rolę odgrywają instrumenty muzyczne. Swoje prace wystawiał na całym świecie.

10. Dušan Kallay - Słowacja, profesor grafiki ASP w Bratysławie, projektowanie

graficzne, ilustracje, rysunki

otwarcie: 16 listopad (środa) godz. 18:00, zakończenie: 30 listopad (środa)

Profesor Dušan Kallay należy do najwybitniejszych ilustratorów i grafików w Europie. Jest profesorem projektowania graficznego i grafiki warsztatowej na ASP w Bratysławie. Nobilitują jego twórczość znakomite publikacje (w tym „Graphis”), wiele znaczących wystaw na całym świecie i zamówienia jakie realizuje dla światowych potentatów wydawniczych. Wystawa jest szansą na pokazanie znakomitej twórczości artysty z kraju z którym mamy sporadyczne kontakty. Jest zaszczytem dla galerii gościć tak wybitnego artystę.

Wystawie towarzyszył barwny katalog, zaproszenie i plakat.

11. „W obiektywie - mistrzowie fotografii polskiej” - prace 24 najwybitniejszych fotografików polskich

otwarcie: 3 grudnia godz. 18:00, zakończenie: 12 stycznia 2006

Wystawa była połączona z promocją książki Hanny Marii Gizy pt. „W obiektywie - mistrzowie fotografii polskiej” wydanej przez Wydawnictwo Rosikon Press. Autorzy fotografii: Kapuściński, Batuk, Bujak, Dłubak, Guzowaty, Heike, Horowitz, Krassowski, Kryński, Natalia LL, Łagocki, Miller, Nasierowska, Niedenthal, Plewiński, Prażmowski, Rolke, Rosikoń, Sikora, Sokołowski, Świetlik, Tomaszewski, Beksiński. Wybitne, znaczące dla polskiej współczesnej fotografii zdjęcia i wybitni twórcy.

Wystawie towarzyszyła książka Hanny Marii Gizy, zaproszenie i plakat.

II. DRUGA WSCHODNIA SZKOŁA ZIMOWA

Wschodnia Szkoła Zimowa organizowana jest począwszy od 2004 roku przez Kolegium Europy Wschodniej i Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego przy współpracy Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu i Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Dyrektorem Szkoły jest dr Jan Malicki, szef Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

W Drugiej Wschodniej Szkole Zimowej wzięło udział łącznie 36 studentów z 8 krajów: Białorusi, Chorwacji, Czech, Kirgizji, Litwy, Rosji, Ukrainy i Polski.

Program Drugiej Wschodniej Szkoły Zimowej:

1 marca

wykład otwarty - Dr Kathinka Dittrich von Weringh (prezes European Cultural Foundation, Amsterdam)

„Is there a European Identity?”

wykład inauguracyjny - Prof. Bohdan Osadczuk (Uniwersytet w Berlinie)

„Ukraińska rewolucja - źródła i wyniki”

2 marca

wykład - Prof. Barbara Törnquist - Plewa (Uniwersytet w Lund, Szwecja)

„Proces tworzenia się narodu białoruskiego w świetle współczesnych teorii narodotwórczych”

3 marca

wykład - Doc. Jan Holzer (Uniwersytet w Brnie, Czechy)

„Typologia rządów niedemokratycznych w państwach post-radzieckich”

4 marca

wykład - Prof. Włodzimierz Marciniak (PAN, UW)

„Ustrój polityczny Rosji. Stan aktualny i perspektywy rozwoju”

5 marca

wykład - Prof. Jerzy Maćków (Uniwersytet w Ratysbonie, Niemcy)

„Demokracja i autorytaryzm po totalitaryzmie”

wykład - Dr Bretislav Dancak (Uniwersytet w Brnie, Czechy)

„Stany Zjednoczone a «Nowa Europa»”

7 marca

wykład - Dr Imre Molnar (Akademia w Budapeszcie, Ambasada Węgier w Warszawie)

„Opozycja antykomunistyczna na Węgrzech 1956 - 1989”

8 marca

wykład - Amb. Marek Pernal (MSZ Warszawa, b. amb. RP w Pradze)

„Między Praską Wiosną a Aksamitną Rewolucją. Opozycja czechosłowacka w latach 1969 - 1989”

wykład - Dr Dawid Kolbaia (Studium Europy Wschodniej UW, Uniw. Łódzki)

„Rosja i niepodległe kraje Zakaukazia”

9 marca

wykład - Dr Henadz Sahanowicz (Państwowa Akademia Nauk, Mińsk)

„Wschód a Zachód w dziejach Białorusi”

wykład - Prof. Ryszard Radzik (UMCS, Lublin)

„Kulturowe uwarunkowania transformacji polityczno - gospodarczej w Europie Środkowo - Wschodniej (Polska - Ukraina - Białoruś)”

10 marca

wykład - Dr Roman Czmętyk (Instytut Etnologii NANU, Lwów)

„Ukraina XX wieku. Przemiany etniczne i społeczne”

wykład - dr Mykola Riabczuk (Akademia Kijowsko - Mohyleńska, Kijów)

wykład zamykający „100 dni po Pomarańczowej Rewolucji”

III. DRUGI FESTIWAL KULTURY BIAŁORUSKIEJ

Drugi Festiwal Kultury Białoruskiej odbywał się w dniach od 9 do 12 czerwca 2005 roku. Podobnie jak pierwszy, był szeroką prezentacją niezależnej kultury białoruskiej. Do największych wydarzeń Festiwalu zaliczyć należy z całą pewnością wieczór białoruskiej literatury, który odbył się w Galerii Kolegium.

9 czerwca 2005 roku, czwartek

16:00 Kino Helios

ul. Kazimierza Wielkiego 19/23

DOCUMENTA

Ostatni dyktator Europy? (2003), reż. Jerzy Kalina

Partyzancka szkoła (2003), reż. Jerzy Kalina

Po seansie wypowiedź prof. Lavona Barszczeuskiego, prezesa białoruskiego PEN-CLUB (Mińsk).

18:00 Kolegium Europy Wschodniej

ul. Kielbaśnicza 5

Polsko-Białoruska współpraca kulturalna

Prowadzenie: Hanna Maria Giza

Transmisja w Programie 2 Polskiego Radia

19:30 Piwnica Świdnicka, Rynek - Ratusz

INAUGURACJA FESTIWALU

Sto kroków od Ostrej Bramy albo geografia Wielkiego Xięstwa Litewskiego

Wiktor Szalkiewicz (Grodno) – gitara, śpiew

Uładzimir Valynets (Grodno) – kontrabas

Anatol Kandyda (Grodno) - fortepian

10 czerwca 2005 roku, piątek

17:00 Galeria Kolegium

ul. Kielbaśnicza 5

WERNISAŻ WYSTAWY GRAFIKI

Walery Sławuk (Mińsk)

19:00 Zakład Narodowy im. Ossolińskich

ul. Szewska 37

DOCUMENTA

Dyskusja panelowa *Białoruś – zapomniany kraj?*

udział wzięli:

Pawał Mażejka (Grodno)

Jan Czuryłowicz (Bruksela)

Prowadzenie: Jan Andrzej Dąbrowski

21:00 Klub Muzyczny ŁYKEND

ul. Podwale 37/38

KONCERT MUZYKI ROCKOWEJ

Zespół *Krama* (Mińsk)

11 czerwca 2005 roku, sobota

18:00 Katedra Greckokatolicka
pl. Bp. Nankiera 15
KONCERT MUZYKI CERKIEWNEJ
Chór *Backauszczyzna* (Grodno)

20:00 Galeria Kolegium
ul. Kielbaśnicza 5
LITERARIA
Uładzimir Arlou (Mińsk)
Lawon Barszczewski (Mińsk)
Andrej Chadanowicz (Mińsk)
Prowadzenie: Krzysztof Kopka

12 czerwca 2005 roku, niedziela

15:00 Galeria Kolegium
ul. Kielbaśnicza 5
DOCUMENTA
dr Dmitri Slepovitch (Mińsk)
Muzyka żydowska na terenie Białorusi

17:00 Galeria Kolegium
ul. Kielbaśnicza 5
DOCUMENTA
prof. **Stanisław Szuszkiewicz** (Mińsk)
Białoruś: władza – opozycja - kultura

19:30 Synagoga Pod Białym Bocianem
ul. Włodkowica 7
KONCERT MUZYKI KLEZMERSKIEJ
Mińska Kapela Klezmerska (Mińsk)

IV. PIĄTY FESTIWAL KULTURY UKRAIŃSKIEJ UKRAINA VIVA!

Piąty Festiwal Kultury Ukraińskiej UKRAINA VIVA! odbył się w dniach 23-29 października. Dodatkowo w dniu 28 grudnia odbyła się jeszcze prezentacja dramatu liturgicznego w wykonaniu polskich, ukraińskich i białoruskich artystów ORDO STELLAE.

Festiwal odbywał się pod patronatem Prezydenta Wrocławia Rafała Dutkiewicza.

23 października, niedziela

15:00 Rynek

WERNISAŻ WYSTAWY

Pomarańczowa Rewolucja - impresje kijowskie

Autor zdjęć: **Krzysztof Kasior Pasikowski**(Wrocław)

Krzysztof Kasior Pasikowski

Fotografią zajmuje się od 4 lat, a od roku współpracuje z polskimi i zagranicznymi agencjami fotograficznymi. Zainteresowany jest głównie reportażem fotograficznym oraz portretem. Swoje prace pokazywał na kilku wystawach zbiorowych m.in. w Londynie i Poznaniu, ta jest jego pierwszą wystawą indywidualną. Studiuje reżyserię na wydziale Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego oraz socjologię na Uniwersytecie Wrocławskim.

15:30 Galeria Kolegium Europy Wschodniej

ul. Kielbaśnicza 5

WERNISAŻ WYSTAWY GRAFIKI

Aleksy Iutin (Lwów)

Wybitny fotografik. Urodził się w 1940 w Gatczynie koło Sanki - Petersburga. Tworzy surrealistyczny świat oparty o nieoczekiwane zestawianie rzeczywistości. Model jest dla niego aktorem odgrywającym precyzyjny spektakl, którego akcja toczy się głównie we Lwowie i jego okolicach. Fotografie pełne są symbolicznych rekwizytów w których znaczącą rolę odgrywają instrumenty muzyczne. Swoje prace wystawiał na całym świecie.

17:00 Muzeum Architektury we Wrocławiu

ul. Bernardyńska 5

KONCERT - SPEKTAKL. OFICJALNA INAUGURACJA FESTIWALU

Marjana Sadowska (Köln)

Marjana Sadowska - śpiewaczka, aktorka, muzyk. Pochodzi ze Lwowa (Ukraina). Jej warsztat aktorski oraz muzyczny uformował się w czasie wieloletniej pracy w Ośrodku Praktyk Teatralnych „Gardzienice”. Wzięła udział w spektaklach: „Żywot Protopopa Avvakuma”, „Carmina Burana”, „Metamorfozy” oraz „Kosmos Gardzienic”. Od roku 1999 pracuje indywidualnie: daje koncerty - spektakle m.in. w Stanach Zjednoczonych (Nowy York), Niemczech, na Ukrainie, prowadzi warsztaty bazujące na wschodnio europejskich tradycjach muzycznych. Od ponad dziesięciu lat podróżuje po Ukrainie ucząc się od tradycyjnych muzyków archaicznych pieśni i rytuałów. Jest współzałożycielką grupy artystycznej Evoie Performing Artists.

„Czasem muzyk ma tak silną wrodzoną potrzebę komunikowania się, że jego przekaz w naturalny sposób staje się uniwersalny... tak jest w wypadku ukraińskiej śpiewaczki Marjany Sadowskiej.” *New York Times*

24 października, poniedziałek

20:00 Bazylika Mniejsza Św. Elżbiety

ul. Św. Elżbiety 1

SPEKTAKL TEATRALNY

Lwowski Teatr Sakralny „Woskresinnia” (Lwów)

Karol Wojtyła *Hiob*

Reżyser Jarosław Fedoryszyn

Scenografia i kostiumy Ała Fedoryszyna

Kompozytor i chórmistrz Myron Dacko

Muzyka w tym spektaklu to żywe przeniesienie tradycji cerkiewnych śpiewów chóralnych na grunt sceniczny. Aktorzy stanowią równocześnie jak w dramacie antycznym chór, któremu przewodzi Przewodnik Chóru, Miron Dacko autor muzyki i równocześnie dyrygent. Śpiewom nie towarzyszą żadne skomplikowane instrumenty poza prostym często prymitywnym glinianym czy drewnianym instrumentarium. Instrumenty to także blacha imitująca burzę, drewniane młotki czy rura w której przesypywany jest piasek.

Muzyczne proste instrumenty doskonale współgrają z postaciami, chórem, który stanowi jakby orszak żebraków, którego zaprasza do swego domu i pomaga szczodry Hiob. Orszak ten staje się później świadkiem dramatu Hioba, utraty majątku i śmierci dzieci. Orszak ten przeistacza się w chór płaczek, żałobników a później w orszak odmieniony wiarą, jakby zmartwychwstaniem, który podaje Hiobowi receptę na dalsze życie: "...wiarę umacniaj i kaj się, i tylko tak oczyścisz duszę...". Muzykę wzmacnia szum burzy spowodowany gwałtownymi ruchami płócien oraz burza wywoływana przy pomocy potrząsania arkuszem blachy.

Te proste prymitywne instrumentarium w połączeniu ze śpiewami wykonywanymi na cztery głosy dały wprost piorunujący efekt, widzowie zastuchani, siedzieli wbici w fotele i kiedy już minęły ostatnie sceny, i ucichły brawa, nikt z widowni zszokowany nie ruszał się. To niezwykle rzadki widok w teatrach. Oczyszczające katharsis dokonało się. Na szczególną uwagę zasługują kostiumy i scenografia przygotowane pod okiem Ali Fedoryszyny. Proste tkaniny, workowy materiał powodował, że aktorzy grający w przedstawieniu stawali się rzeczywistym orszakiem żebraków. Gdy jednak tylko zmienili strój na czarne czy czerwone szmaty kostium stawał się częścią dramatycznej akcji dramatu, podkreślał grozę mordów i gwałtów czy dodawał ekspresji żałobnikom optakującym synów i córki Hioba. Scenografia to sześć prostych drabin, które stawały się gościnnym domem Hioba ze stołem nakrytym białym obrusem albo odartym z wszelkich bogactw domostwem Hioba - żebraka. Stawały się drabiny także krzyżem na którym zawisł Mesjasz a także grotą objawienia w której pojawiła się postać do złudzenia przypominająca Matkę Bożą. Pozostałe sprzęty obecne na scenie to pień - siedzisko, misa do kąpieli, dzban, kosze na jedzenie również proste dostosowane do scenografii i kostiumów. Całość wzbogacało światło nie tylko reflektory, ale także maleńkie ogarki i duże ilości zapalonych świec na finał - na "alleluja" w spektaklu. Światło takie padało nie tylko na prostą i dramatyczną w wyrazie scenografię ale przede wszystkim współgrało z twarzami postaci, właściwie jednolitymi jasnymi maskami. Jedynie Hiob został wyróżniony złotym naznaczeniem na czole, które

najpierw znamionowało jego bogactwo i powodzenie, później stało się piętnem cierpienia. Wszystko to w pewnym sensie podobne do teatru antycznego ale również do tego co wcześniej w światowym teatrze proponowali Peter Brooke czy Jerzy Grotowski. Widz wyraźnie musiał zetknąć się z prostą materią teatru z tym co go w rzeczywistości najpełniej tworzy czyli z aktorem, ruchem, głosem a nade wszystko zbudowanymi wszystkimi dostępnymi acz prostymi i skromnymi środkami: nastrojami, napięciami dramatycznymi i muzyką a właściwie tym co w spektaklu muzykę stanowiło. Mieliliśmy więc od niepamiętnych czasów do czynienia z teatrem, a nie ze scenografią, muzyką z głośników czy laserowymi efektami.

25 października, wtorek

17:00 Kolegium Europy Wschodniej

ul. Kielbaśnicza 5

SPOTKANIE PANELOWE

Ukraińskie sny o Europie

Prowadzenie: Ola Hnatiuk (Warszawa)

Spotkanie połączone było z promocją książki, która ukazała się nakładem wydawnictwa NEMROD w Krakowie.

20:00 Rynek

PLENEROWY SPEKTAKL TEATRALNY

Lwowski Teatr Sakralny „Woskresinnia” (Lwów)

Gloria

(...)pełne witalności widowisko ukraińskiego teatru. „Gloria” w reżyserii Jarostawa Fedoryszyna opowiada o tryumfie radości i życia ludzkiego na ziemi. Twórcy spektaklu świetnie połączyli elementy teatru ruchu z pirotechniką i niezwykle muzyką symfoniczną. Powstało wspaniałe widowisko (...).

26 października, środa

20:00 Refektarz OO. Dominikanów

pl. Dominikański 1

Ataman – film dokumentalny o Bohdanie Osadczyku, prod. TVP (2004)

reż. Urszula Dubowska

Po seansie odbyło się spotkanie z prof. Bohdanem Osadczykiem i reżyserem filmu Urszulą Dubowską.

27 października, czwartek

17:00 Kolegium Europy Wschodniej

ul. Kielbaśnicza 5

Debata panelowa „Przestrzeń wolności”

z udziałem prof. Bohdana Osadczyka, Andrija Mokronosova

Prowadzenie: Bogumiła Berdychowska (Warszawa)

19:00 Browar Mieszczański

ul. Hubska 44 - 48

HUCULSKIE MUZYKI

Orkiestra św. Mikołaja (Lublin)

Kapela Romana Kumyka „Czeremosz” (Werchowyna, Ukraina)

Lubelska **Orkiestra św. Mikołaja** jest jednym z najważniejszych polskich zespołów folkowych. Powstali wiosną 1988 roku w środowisku lubelskich studentów zafascynowanych klimatem Bieszczadów i Beskidu Niskiego. Muzyka ludowa była dla nich jedynie punktem wyjścia, inspiracją własnych poszukiwań; źródłami - twórczość łemkowska, huculska, ukraińska, polska czy białoruska, choć w ich muzyce usłyszymy także wątki jak najbardziej współczesne, o wręcz rockowym zacięciu (jednakże wykonywane na instrumentach akustycznych). W ciągu kilkunastu już lat działalności Mikołaje zagraли setki koncertów, wydali pięć kaset oraz cztery płyty kompaktowe. Działalność Orkiestry stała się inspiracją dla wielu młodszych grup folkowych, z których kilka doczekało się już statusu „legend folku”.

Wspólnie z członkami zespołu „Czeremosz” z Werchowyny (dawnego Żabiego), kierowanym przez znanego wirtuoza instrumentów karpackich Romana Kumłyka, muzycy starają się „zanurzyć” w dawnej, nieco zapomnianej, ale niezwykle oryginalnej przestrzeni muzyki - w śpiewie, brzmieniach i dźwiękach „Huculszczyny”. Muzyka Karpat Wschodnich to nie tylko zjawisko z obszaru folkloru, ale dziedzictwo samo w sobie posiadające odrębną wartość, w pełni dojrzałe artystycznie i integralnie wpisujące się w dziedzictwo kulturalne Europy.

28 października, piątek

20:00 Katedra Greckokatolicka we Wrocławiu

pl. Biskupa Nankiera 15

KANTY POLSKO - UKRAIŃSKIE

Schola Teatru Wiejskiego Węgajty

„Mnodzy we wszecz ziemiach Małej, Białej, Czarnej i Czerwonej Rusi, a najbardziej we Wielkiej Rusi [...] rozmiłowani w słodkim i wdzięcznym pienu polskiego psalterza w wierszowanej mowie, nawykli te psalmy śpiewać, języka albo mało znając, albo zgoła nie znając i tylko słodkością pienia radując się w duszy.”

Od 1994 roku Schola Teatru Wiejskiego „Węgajty” realizuje projekt „IMoDaL” w ramach którego bada związki między dramatem a liturgią, konfrontując tradycję pisaną z tradycją ustną. W czasie wypraw członkowie Scholi docierają do miejsc, gdzie praktykuje się jeszcze śpiew i obrzędy religijne, które wywodzą się z działalności średniowiecznych bractw śpiewaczych inspirowanych przez zakony żebracze - franciszkanów, bernardynów, dominikanów. Obrzędy paraliturgiczne

były wyrazem ludowej pobożności i pozwalały wiernym na czynne uczestnictwo w życiu Kościoła. Układane w języku narodowym pieśni; parafrazy łacińskich hymnów, sekwencji i psalmów oraz czeskich i niemieckich pieśni religijnych, dały początek poezji polskiej.

Studia nad związkami polskich pieśni z tradycją łacińską skierowały nasze zainteresowania także ku tradycji Kościoła Wschodniego. Bezpośrednim impulsem do zajęcia się XVII - wiecznymi pieśniami: kantami i psalmami, było odnalezienie przez dr Swietlanę Bucką polskich pieśni zapisanych cyrylicą w manuskrypcie ze zbiorów monastynu Sołowieckiego. Najwyraźniej rękopis sporządził skryba nie znający języka polskiego, spisując słowa dyktowane lub zapamiętane fonetycznie. Znajdują się tu bowiem specyficzne, zabawnie brzmiące błędy, np. „wsia daj” zamiast „wsiadaj”. Z drugiej strony widać, że słaba znajomość języka nie była przeszkodą w przyswojeniu pieśni i ich popularności, o czym świadczą liczne naleciałości językowe: rosyjskie końcówki, zamiana niektórych wyrazów na bliższe językowi prawosławia, np. „Panna Maryja” na „Diewa Marija”. W tym samym rękopisie znajdujemy również pieśni w języku cerkiewno - słowiańskim, które jednak naznaczone są rysami żywej mowy Ukraińców i Białorusinów - mieszkańców Rusi południowo - zachodniej, oraz Rosjan żyjących w Rusi Moskiewskiej. W rękopiśmiennych śpiewnikach przechowywanych w archiwach Moskwy, Petersburga, Kijowa i Lwowa znajduje się szereg wariantów tych samych pieśni. Niektóre z nich występują zarówno w polskiej, jak i ruskiej wersji językowej. Fascynującym jest śledzenie dróg wędrówek pieśni. Przenoszone z Zachodu na Wschód, trafiając na inne podłoże kulturowe i duchowe, adaptowały się do nowego środowiska, przesiąkając miejscowym kolorytem, inspirując twórczość lokalną. W jaki sposób formy właściwe polskim (i szerzej: zachodnim) pieśniom trafiały na Ukrainę, Białoruś i dalej do Rosji? Absolwenci uczelni, z których najważniejszą była Akademia Kijowsko - Mohylańska, jako hierarchowie Cerkwi, założyciele szkół i drukarni, biorąc czynny udział w życiu kulturalnym i krzewiąc nauki na terenach Carstwa Moskiewskiego, rozprzestrzeniaли znane sobie wzorce muzyczne, sami komponowali pieśni i układali wiersze, także w języku polskim i łacińskim - zgodnie z kanonami baroku.

Współistnienie polskich i ruskich (ukraińskich, białoruskich i rosyjskich) wariantów tych samych pieśni skłania ku myśli o wspólnej przestrzeni kulturowej w naszej części Europy. Istniał niewątpliwie pewien obszar odniesień, który jednał narody pozornie odległe, godził różne tradycje i obyczaje. Należy przypomnieć, że Ruś południowo - zachodnia w XVII wieku należała do Rzeczypospolitej, a zachodzące w społeczeństwie polskim procesy były w równej mierze udziałem społeczeństwa ukraińsko - białoruskiego.

29 października, sobota

20:00 Duże Studio Telewizji Polskiej

ul. Karkonoska 8

Uroczysty benefis prof. Bohdana Osadczyka z okazji 85 - lecia urodzin

Rejestracja: TVP2.

V. ACADEMIA UNIUS EUROPAE

Cykl wykładów otwartych *Academia Unius Europae* jest kontynuacją cyklu, rozpoczętego w 1999 roku przez Stowarzyszenie na Rzecz Kultury Europejskiej. W roku 2005 odbyło się łącznie 7 spotkań, wykładowcami było 8 osób.

10 lutego

Turcja w Unii Europejskiej?

Wykład Konrad Szymańskiego, posła do Parlamentu Europejskiego

Wykład połączony z promocją najnowszego, 10 numeru Międzynarodowego Przeglądu Politycznego

4 maja

prof. Roman Kuźniar (dyrektor Akademii Dyplomatycznej MSZ RP)

Europa w nowym porządku międzynarodowym

6 maja

Bogumiła Berdychowska, prof. Bohdan Osadczyk *Ukraiński krąg „Kultury”*. Spotkanie połączone było z promocją książki Jerzy Giedroyc. *Emigracja ukraińska. Listy 1950-1982* (Wydawnictwo CZYTELNIK)

1 grudnia

red. Jerzy Marek Nowakowski Drogi i bezdroża polskiej polityki wschodniej. Wykład połączony był z promocją książki *Ukraina na zakręcie*. (Wydawnictwo TRIO)

2 grudnia

prof. Pdraic Kenney *Karnawał rewolucji, czyli polskie doświadczenia wolności*. Dyskusja z udziałem prof. Adolfa Juzwenki połączona z promocją książki *Rewolucyjny karnawał. Europa Środkowa 1989*. (Wydawnictwo Kolegium Europy Wschodniej)

3 grudnia

red. Hanna Maria Giza spotkanie autorskie połączone z promocją książki *„W obiektywie” Mistrzowie fotografii polskiej*. (Wydawnictwo ROSIKON PRESS)

Prowadzenie spotkania: Marek Stanilewicz

W spotkaniu wzięł udział minister kultury i dziedzictwa narodowego RP Kazimierz Michał Ujazdowski wraz z małżonką.

4 grudnia

prof. Marek Śliwiński Drogi rozwoju współczesnych demokracji. Wykład połączony był z promocją książki *Analiza porównawcza systemów politycznych*. (Wydawnictwo Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego)

VI. PROGRAM WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ WROCLAW SOLIDARITY BRIDGE

Program Wrocław Solidarity Bridge powstał z inicjatywy prezydenta Wrocławia Rafała Dutkiewicza w 2004 roku. Administrację programu powierzono Kolegium Europy Wschodniej.

Rekrutacja do programu staży w 2005 roku miała formę konkursu otwartego. Konkurs został ogłoszony w marcu 2005 r. na stronie internetowej programu www.wsb.kew.org.pl Zgłoszenia kandydatów do uczestnictwa w programie przyjmowane były do 10 kwietnia 2005 r. Do daty zamknięcia konkursu wpłynęło blisko 600 pakietów dokumentów z kwestionariuszami, CV, listami rekomendacyjnymi od osób, które się zgłosiły, aby wziąć udział w programie.

Spośród kandydatów Komisja Rekrutacyjna wybrała 40 osób – uczestników staży. W skład komisji wchodził Piotr Sosiński i Aleksandr Gleichgewicht. Funkcję sekretarza komisji pełnił Marcin Romanowski.

Stáže odbyły się we Wrocławiu i w Gdańsku w następujących instytucjach:

WROCLAW:

- Centrum Kultury Zamek
- Wyższa Szkoła Bankowa
- Urząd Miejski
- Szkoła Fotograficzna AFA
- Ośrodek Kultury i Sztuki
- Uniwersytet Wrocławski
- Convention Bureau
- Dolnośląska Organizacja Ekorozwoju
- Biuro Posła do Parlamentu Europejskiego
- Kolegium Europy Wschodniej
- Dolnośląska Izba Gospodarcza
- Telewizja Wrocław
- Telewizja TVN24

GDAŃSK:

- Nadbałtyckie Centrum Kultury
- Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna

- Centrum Wolontariatu
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gazeta Wyborcza
- Urząd Miejski
- Dom Pojednania i Spotkań im. Maksymiliana Kolbego
- Towarzystwo Edukacyjne „Wiedza Powszechna”

Termin realizacji staży:

Gdańsk 17 września – 18 października 2005 r.

Wrocław 17 września – 23 listopada 2005 r.

UCZESTNICY STAŻY

Łączna liczba uczestników staży: 40

z tego 32 osoby odbyło staż we Wrocławiu a 8 w Gdańsku

W stażach uczestniczyły osoby z Ukrainy, Białorusi, Mołdawii, Rosji, Kirgistanu i Gruzji.

W ramach programu „gdańskiego” odbyły się spotkania m.in. z Lechem Wałęsą, Bogdanem Borusewiczem, Jackiem Tylorem, Aleksandrem Hallem, Arkadiuszem Rybickim, Markiem Kamińskim

oraz wizyty w Nadbałtyckim Centrum Kultury, Biurze Porad Obywatelskich, Gazecie Wyborczej, Regionalnym Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych - zwiedzanie muzeów

Muzeum Historii Miasta Gdańska, Wystawa „Drogi do wolności”, Muzeum Zamkowe w Malborku.

We Wrocławiu odbyły się spotkania w Business Club, Hotelu Radisson, Biurze Literackim, Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich z dyrektorem Adolfem Juzwenko, z prezesem Kolegium Europy Wschodniej Janem Andrzejem Dąbrowskim, z wiceprezydentem Wrocławia Jarosławem Obremskim. Na życzenie stażystów odbyła się wizyta w Dolnośląskim Centrum Szkolenia Samorządowego FRDL.

- zwiedzania muzeów

Panorama Raławicka, Muzeum Miejskie, Muzeum Militariów, Muzeum Sztuki Mieszczanek, Muzeum Narodowe.

VII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W 2005 roku zostały wydane 2 książki oraz przygotowano wydanie książek z serii Biblioteka Białoruska i pozostałych pozycji wydawniczych, które ukażą się w 2006 roku. Ukazała się także płyta CD nagrana przez uczniów zlikwidowanego przez Łukaszenkę niezależnego Liceum Humanistycznego w Mińsku „Partyzancka Szkoła”.

Ukazały się:

1. *KARNAWAŁ REWOLUCJI. EUROPA ŚRODKOWA 1989*

Autor: Padraic Kenney

Przekład z angielskiego: Piotr Szymor

Słowo wstępne: Rafał Dutkiewicz

Format: 146 x 203 mm

Objętość: 380 stron

ISBN: 83-89185-08-3

Padraic Kenney jest wprawdzie Amerykaninem z Uniwersytetu w Colorado, ale także w Anglii jego książka o roku 1989 w Europie Wschodniej radzi sobie wyśmienicie. Kenney zna Polskę nie gorzej niż Davies i pisze nie gorzej. Z imponującą swobodą porusza się też po historii wschodniej Europy. [...] Fundamentem tej książki jest mrówcza źródłowa praca, na którą poza niezliczonymi publikacjami pierwszego i drugiego obiegu złożyło się między innymi sto kilkadziesiąt przeprowadzonych specjalnie wywiadów z głównymi bohaterami roku 1989 w Czechach, Słowacji, NRD, Węgrzech, Słowenii, Ukrainie, Polsce i w kilku krajach Europy Zachodniej. Powstała niezwykle barwna, chociaż kompetenta, panorama kontynentu wyzwolającego się spod komunizmu i sowieckiej opresji.

Jacek Żakowski, POLITYKA 3/2006

2. *POLSKA POLITYKA WSCHODNIA*

Format: 146 x 203 mm

Objętość: 184 strony

ISBN: 83-89185-03-2

Książka zawiera materiały pokonferencyjne.

3. *Partyzancka Szkoła* – płyta CD.

VIII. KONFERENCJA POLSKA POLITYKA WSCHODNIA 2005

Konferencja Polska Polityka Wschodnia odbyła się we Wrocławiu w dniach 28 - 29 października 2005 roku. Stanowiła swego rodzaju podsumowanie polskiej polityki wschodniej ostatnich 15 lat oraz wypracowanie praktycznej rekomendacji działań na rok 2006 i lata następne.

Konferencja odbyła się we wrocławskim Muzeum Architektury.

W konferencji udział wzięli wybitni naukowcy oraz przedstawiciele świata polityki: Zdzisław Najder, Jerzy Bahr, Jackek Cichocki, Konrad Szymański, Jan Malicki, Piotr Naimski, Bartłomiej Sienkiewicz, Bohdan Osadczuk, Jerzy Marke Nowakowski, Elżbieta Smułkowa, Marke Pędziwoł, Miron Kertyczak, Adolf Juzwenko, Daria Nałęcz, Agnieszka Magdziak - Miszewska, Marek Bućko, Henryk Wujec oraz Paweł

Kazanecki. Kuratorami konferencji byli: poseł na Sejm RP Paweł Kowal oraz redaktor Bogumiła Berdychowska.

Konferencja została zorganizowana przez Kolegium Europy Wschodniej przy współpracy z Biurem Bezpieczeństwa Narodowego RP, Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP, Uniwersytetem Warszawskim - Studium Europy Wschodniej oraz Urzędem Miejskim Wrocławia - Biurem Współpracy z Zagranicą.

Specjalne listy i teksty do uczestników konferencji skierowali.

- Aleksander Kwaśniewski, Prezydent RP
- Marek Belka, Prezes Rady Ministrów RP
- prof. Adam Rotfeld, Minister Spraw Zagranicznych RP

W grudniu 2005 roku nakładem Kolegium Europy Wschodniej ukazała się publikacja *Polska Polityka Wschodnia*, zawierająca materiały z konferencji.

IX. WYJAZDY STUDYJNE

Wyjazdy studyjne odbywały się w ramach programu *Wrocław Solidarity Bridge*.

Współpracownik Kolegium Aleksander Evseyenko odbył podróż studyjną do Mołdawii, finansowaną z programu RITA.

X. NAGRODA JANA NOWAKA-JEZIORAŃSKIEGO

Po raz drugi w 2005 roku została przyznana i wręczona Nagroda Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Ustanowił ją jeszcze w 2004 roku zmarły w styczniu 2005 roku założyciel Kolegium Jan Nowak-Jeziorański oraz miasto Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Uniwersytet Wrocławski i Kolegium Europy Wschodniej.

Sekretariat Nagrody mieści się w Kolegium Europy Wschodniej.

Nagroda przyznawana jest corocznie. Za rok 2005 otrzymał ją George Bush Senior, 41 Prezydent Stanów Zjednoczonych. Uroczystość wręczenia odbyła się w maju 2005 roku w Bostonie oraz w dniu 4 czerwca 2005 roku w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu.

XI. SCHOLA GREGORIANA SILESIENSIS

Schola Gregoriana Silesiensis jest afiliowana przy Kolegium Europy Wschodniej. Posiada formę prawną stowarzyszenia. Zrzesza kilkudziesięciu młodych ludzi zainteresowanych chorałem gregoriańskim i muzyką tradycyjną, poszukujących duchowych i chrześcijańskich korzeni europejskiej kultury. W ciągu 2005 roku Schola Gregoriana Silesiensis prowadziła działalność koncertową i badawczą w ramach dwóch projektów kulturalnych:

1. Na program Zanurzeni w Tradycji wspierany finansowo przez Gminę Wrocław złożyły się cztery wydarzenia kulturalne:

- a. prezentacja dramatu liturgicznego *Planctus Mariae* podczas Liturgii Wielkiego Piątku 25 marca 2005 r.; spektakl przygotowała Schola Teatru Węgajty,
- b. Dni św. Katarzyny 28 i 29 kwietnia 2005 r. we współpracy z Klasztorem Ojców Dominikanów we Wrocławiu,
- c. Noc Świętojańska 23/24 czerwca 2005 r. – uroczyste Oficjum Wigilii św. Jana Chrzciciela – prezentacja była częścią festiwalu Trzy Tradycje
- d. Mikołajki z chorałem 5 i 6 grudnia 2005 r. we współpracy ze świetlicą środowiskową Tęcza i wrocławskim Duszpasterstwem Twórców.

Ważnym wydarzeniem w projekcie były tygodniowe Warsztaty psalmowe w Jugowicach k/Wałbrzycha (11 - 17 lipca 2005 r.), w których oprócz członków Stowarzyszenia wzięło udział 10 osób przybyłych z całego kraju.

Istotnym elementem pracy w ramach projektu były prace badawcze nad rękopisami liturgicznymi ze źródeł cysterskich z XIII - XV wieku znajdujących się w Bibliotece Uniwersytetu Wrocławskiego na Piasku. W efekcie tych prac odnalezione zostały w różnych źródłach obszerne fragmenty Oficjum rymowanego o św. Jadwidze Śl. *Fulget in orbe dies*.

We wszystkich publicznych prezentacjach projektu wzięło udział ok. 2000 widzów.

2. Na program *Academia Musicae Sacrae* wspierany finansowo przez Gminę Wrocław i Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego złożyły się trzy wydarzenia kulturalne:

- a. Międzynarodowy Festiwal Trzy Tradycje z następującymi prezentacjami:
  - i. wykład o. Bernarda Sawickiego OSB, Opatu Tynieckiego na temat tradycji wigilii monastycznej,
  - ii. Noc Świętojańska wg. Codex b. Humberti de Romanis (1253) w wykonaniu Scholae Gregorianaes Silesiensis i Scholae Mulierum Silesiensis,
  - iii. Stół Cypriana Bazylika – koncert najstarszych, XVI - wiecznych polskich pieśni protestanckich w wykonaniu zespołu Bornus Consort z Warszawy,
  - iv. wykład abp. Jeremiasza z Eparchii Wrocławsko - Szczecińskiej Autokefalicznej Cerkwii Prawosławnej w Polsce na temat tradycji liturgicznej kościoła ortodoksyjnego
  - v. Wieczernia – prezentacja tradycyjnego chorału bizantyjskiego w wykonaniu zespołu Grupul Psaltic Stavropoleos z Bukaresztu.
  - vi. wykład Sabina Predy – dyrygenta Grupul Psaltic Stavropoleos o tradycjach i technice wykonawczej chorału bizantyjskiego.

- b. Fulget in orbe dies 15 października 2005 r. - I Nieszpory z Oficjum rymowanego o św. Jadwidze Śląskiej pochodzące z Antyfonarza Cystersów z Lubiąża (1280-90),
- c. dramat liturgiczny Ordo Stellae wg rękopisu z Opactwa Saint - Benoit - sur - Loire (XII w.) 28 grudnia 2005 r. w wykonaniu Scholi Teatru Węgajty, Chóru Chłopięcego Pueri Cantores Wratislavienses, Scholae Gregorianaes Silesiensis i Scholae Mulierum Silesiensis.

We wszystkich wydarzeniach projektu wzięło udział ok. 3000 widzów.

2. Działalność statutowa.

W ramach działalności statutowej Stowarzyszenie w ciągu 2005 r. zrealizowało siedem koncertów Scholae Gregorianaes Silesiensis i Scholi Śpiewu Tradycyjnego:

1. 27 lutego 2005 r. - Nieszpory gregoriańskie podczas Wieczorów Tumskich w kościele św. Bartłomieja we Wrocławiu,
2. 6 marca 2005 r. - Nieszpory gregoriańskie podczas Wieczorów Oleśnickich w Bazylice Mniejszej w Oleśnicy,
3. 18 marca 2005 r. - Wernisaż wystawy malarstwa Mariusza Mikołajka w Ratuszu wrocławskim.
4. 24 marca 2005 r. - dramat liturgiczny Mandatum podczas festiwalu Wielki Tydzień u Franciszkanów w kościele Ojców Franciszkanów w Poznaniu.
5. 30 kwietnia 2005 r. - Nieszpory gregoriańskie podczas Weekendu z Frankensteinem w kościele św. Anny w Ząbkowicach Śl.
6. 13 sierpnia 2005 r. - Missa Assumptionis w romańskiej kolegiacie w Tumie pod Łęczycą w ramach festiwalu Kolory Polski.
7. 18 września 2005 r. - Nieszpory gregoriańskie w Opactwie Cystersów w Henrykowie.

W ciągu całego roku Schola Gregoriana Silesiensis realizowała również własne zadania statutowe:

1. W każdy poniedziałek odbywało się śpiewanie polskich pieśni tradycyjnych w Kościele Uniwersyteckim we Wrocławiu.
2. W każdy czwartek wykonywane były Nieszpory dominikańskie w Kościele Uniwersyteckim we Wrocławiu.
3. Dwukrotnie zaśpiewano Mszę w rycie przedsoborowym w kościele NMP na Piasku.
4. 9 lutego 2005 r. - Missa Cinerum - kościół NMP na Piasku we Wrocławiu.
5. 14 lutego 2005 r. - Święto Cyryla i Metodego Patronów Europy - kościół NMP na Piasku we Wrocławiu.

Kantorem i kierownikiem artystycznym Scholae Gregorianaes Silesiensis jest Robert Pożarski.

XII. WSCHODNIA SZKOŁA LETNIA

W dniach 8-9 lipca we Wrocławiu przebywali studenci i profesorowie XV Wschodniej Szkoły Letniej Uniwersytetu Warszawskiego. Program Szkoły:

Piątek, 8 lipca

wykład prof. WŁODZIMIERZ SULEJA (historyk, dyr. Oddziału IPN we Wrocławiu)

„Długi cień PRL-u”

(Ossolineum-Refektarz, ul. Szewska 37)

wykład prof. ZBIGNIEW KRUSZEWSKI (politolog, University of Texas at El Paso)

pt. „Zmiany granic w Europie Środkowo-Wschodniej w XX wieku”

(Ossolineum-Refektarz)

wykład prof. ANDRZEJ WISZNIEWSKI (elektroenergetyk, Politechnika Wrocławska)

pt. „Wyboista droga do wolności”

(sala Kolegium Europy Wschodniej)

Wieczorem studenci i profesorowie Szkoły wzięli udział w koncercie kameralnym w ramach Festiwalu *Wieczory w Arsenale*

wykonawcy: Janusz Wawrowski – skrzypce, Jan Stanienda – dyrygent, Orkiestra Kameralna Wratislavia.

w programie:

W. A. Mozart – Symfonia G-dur nr 15 KV 124

Koncert skrzypcowy B-dur KV 207

Rondo C-dur KV 373

Symfonia C-dur nr 16 KV 128

Sobota, 9 lipca

wykład dr ADOLF JUZWENKO (historyk, dyr. Ossolineum)

„Polska a kraje dawnej Rzeczypospolitej. Tradycja i współczesność”

(Ossolineum-Refektarz)

wykład prof. ANDRZEJ KAMIŃSKI (historyk, Georgetown University)

pt. „Ukraina: pomiędzy Republiką a Samodzierżawiem”

(Ossolineum-Refektarz)

XIII. STRONA INTERNETOWA

Na przełomie 2005 i 2006 została zmieniona strona internetowa Kolegium. Znajduje się ona pod tym samym adresem, co wcześniejsza. Stronę wykonała firma AMISTAD Sp. z o.o. z Krakowa. Koordynacją projektu zajmowała się Agnieszka Kondek. Przy obsłudze stron wykorzystano bezpłatny system *mambo*. Providerem internetowym jest INSERT Sp. z o.o. we Wrocławiu.

XIV. STAŻE I PRAKTYKI STUDENCKIE

W Kolegium Europy Wschodniej – poza programem *Wrocław Solidarity Bridge* – staż bądź praktykę studencką w roku 2005 odbywało 8 osób:

1. Katarzyna Zaremba – praktyka studencka
2. Paweł Kozłowski – praktyka studencka
3. Łukasz Gizowski – praktyka studencka
4. Anna Róg - staż Instytutu Adama Mickiewicza
5. Anna Michałowicz – staż 2 - miesięczny
6. Jakub Bogucki – praktyka studencka
7. Renata Podgórska – praktyka studencka
8. Laurent Choqueriau (Paryż, Francja) – roczny staż

XV. POBYT BIAŁORUSKIEGO LICEUM HUMANISTYCZNEGO IM. KOŁASA WE WROCŁAWIU

W dniach od 5 do 18 czerwca we Wrocławiu przebywała 38 osobowa grupa uczniów i nauczycieli (cała klasa trzecia, przedmaturalna) zlikwidowanego przez władze reżymu łukaszenkowskiego Białoruskiego Liceum Humanistycznego im. Jakuba Kołasa w Mińsku.

Białoruskie Liceum Humanistyczne im. Kołasa w Mińsku to szkoła wyjątkowa. Za prowadzenie zajęć w języku białoruskim było represjonowane i w końcu zamknięte przez władze Białorusi. Jego uczniowie mimo, iż pozbawieni normalnych warunków nauczania, uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez nauczycieli nielegalnie, najczęściej w prywatnych domach. Aby móc brać udział w zwyczajnym trybie prac szkoły i przygotować się do zdawanych eksternistycznie egzaminów, Liceum korzysta również z zaproszeń szkół z krajów sąsiednich.

Sytuację Liceum i jego uczniów najlepiej oddaje artykuł opublikowany w *Gazecie Wyborczej* 3 stycznia 2005 r.

We Wrocławiu zajęcia szkoły odbywały się w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Juliusza Słowackiego we Wrocławiu.

Wizyta wrocławska miała na celu zorganizowanie warunków do nauki dla białoruskich uczniów, poprzez udostępnienie bazy naukowo - dydaktycznej (sal, pracowni, biblioteki oraz innych pomocy szkolnych) IX Liceum we Wrocławiu.

Białoruscy uczniowie uczestniczyli w zajęciach prowadzonych przez polskich i białoruskich nauczycieli, brali udział w warsztatach, a także w imprezach towarzyszących II Festiwalowi Kultury Białoruskiej we Wrocławiu.

Młodzież mieszkała w rodzinach swoich polskich rówieśników. Nauczyciele zaś zakwaterowani byli w Hotelu.

5 czerwca

przyjazd do Wrocławia, zakwaterowanie białoruskich licealistów w polskich rodzinach

6 do 15 czerwca

Od 7:10 do 16:00 - zajęcia lekcyjne w IX LO prowadzone wg schematu:

4 godziny - zajęcia prowadzone przez nauczycieli białoruskich,

3 godziny - zajęcia prowadzone przez polskich nauczycieli (w programie zajęć: jęz. polski, historia współczesna, wiedza o społeczeństwie, przedsiębiorczość, język angielski, język niemiecki)

po zajęciach obiad

6 czerwca

17:00 - spotkanie w Kolegium Europy Wschodniej - „Rola organizacji pozarządowych w budowaniu współpracy transgranicznej” - prezentacja działalności fundacji Kolegium Europy Wschodniej

7 - 8 czerwca

Od 16:30 do 19:30 - warsztaty integracyjne dla polskich i białoruskich uczniów o profilu komunikacji międzykulturowej prowadzone przez Dom Spotkań im. Angelusa Silesiusa

9 - 10 czerwca

Lekcja regionalnej historii połączona ze zwiedzaniem Wrocławia (Ostrów Tumski, Panorama Raclawicka, Rynek, Uniwersytet, Hala Ludowa), prowadzona przez uczniów klasy o profilu śląskoznawczym

9 - 12 czerwca

Udział w imprezach Drugiego Festiwalu Kultury Białoruskiej (w programie: koncerty, spektakle, wystawa, projekcja filmów, spotkanie z byłym przewodniczącym Rady Najwyższej Białorusi Stanisławem Szuszkiewiczem)

11 - 12 czerwca

Dni wolne od zajęć; czas wolny spędzony z uczniami polskimi i ich rodzinami

13 czerwca

19:00 - projekcja filmu dokumentalnego o Liceum im. Kołasa „Partyzancka Szkoła” (Kino Helios)

14 czerwca

17:00 - spotkanie z przedstawicielami Uniwersytetu Wrocławskiego na temat możliwości podjęcia przez młodzież białoruską studiów w Polsce

15 czerwca

19:00 - spotkanie pożegnalne z udziałem polskiej i białoruskiej młodzieży oraz nauczycieli i rodziców (Hotel Tumski)

WYCIECZKA PO DOLNYM ŚLĄSKU

16 - 17 czerwca

Wyjazd na dwudniowy wyjazd studyjny po Dolnym Śląsku.

W programie:

DZIEŃ I

Świdnica (Kościół Pokoju - zwiedzanie połączone z wykładem o tolerancji),
Krzyżowa - wizyta w Międzynarodowym Domu Spotkań Młodzieży, zwiedzenie Miejsca Pamięci,
Zamek w Książu - zwiedzanie zamku z przewodnikiem,
Przyjazd i zakwaterowanie w Hotelu w Karpaczu - wspólny grill i ognisko

DZIEŃ II

Zwiedzanie Świątyni Wang - drewniany, jedyny poza Norwegią kościół Wang
Spacer po górach.
Powrót do Wrocławia

18 czerwca

Wyjazd z Wrocławia do Mińska.

Pobyty uczniów i nauczycieli Liceum Humanistycznego im. Kołosa w Mińsku we Wrocławiu możliwy był dzięki pomocy finansowej:

- Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP
- Urzędu Miejskiego Wrocławia - Wydział Zdrowia
- IX Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego we Wrocławiu
- IMPEL SA
- INTEGER SA - Hotel Tumski

XVI. SZKOLENIA

Na zlecenie Ministerstwa Kultury RP Kolegium Europy Wschodniej przeprowadziło 2 szkolenia.

Pierwsze odbyło się w dniu 13 maja, drugie zaś w dniu 5 września 2005 roku.

Oba przeznaczone były dla instytucji starających się o dofinansowanie w programie KULTURA 2000.

W każdym szkoleniu wzięło udział około 30 uczestników.

Szkolenie majowe odbyło się w Sali Sesyjnej Rady Miejskiej Wrocławia, drugie zaś w galerii Kolegium Europy Wschodniej.

XVII. INNE

4 marca

Multikino Helios, ul. Kazimierza Wielkiego, godz. 19:00

Pokaz filmu *Jan Nowak-Jeziorański – świadek historii*.

Po projekcji odbył się wieczór wspomnień Jana Nowaka-Jeziorańskiego.

Udział wzięli: Adolf Juzwenko, Bohdan Osadczuk, Rafał Dutkiewicz, Jan Andrzej Dąbrowski, Jan Malicki, Krystyna Niemiec.

13 - 16 marca

Wizyta studyjna Stowarzyszenia Meridian z Ukrainy

Poznanie zagranicznych doświadczeń organizacji i działalności niezależnych struktur rzeczoznawczo-analitycznych

Wizyta finansowana była przez Fundację Odrodzenie z Kijowa.

lipiec

Wizyta ekipy Andrija Sadowego, prezesa Instytutu Rozwoju Miasta we Lwowie, przygotowującego się do kampanii wyborczej na urząd mera Lwowa.

Celem wizyty było poznanie sposobu zarządzania miastem Wrocławiem, prowadzenia gospodarki nieruchomościami, służb komunalnych, promocji miasta, ochrony zdrowia etc.

Odbyły się spotkania m.in. z wiceprezydentami Wrocławia: Sławomirem Najnigierem, Dawidem Jackiewiczem, Jarosławem Obremskim.

sierpień

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI UKRAINY

Po raz drugi w ostatnią niedzielę sierpnia odbyły się wrocławskie obchody Święta Niepodległości Ukrainy. Obok Kolegium Europy Wschodniej przygotowali je: Kuria Diecezjalna Kościoła Greckokatolickiego, Konsulat Generalny Ukrainy w Krakowie, Urząd Miejski Wrocławia i Związek Ukraińców w Polsce.

W okolicznościowym spotkaniu, które odbyło się w galerii Kolegium udział wzięli m.in. JE ks. Marian Gołębiowski, Arcybiskup Metropolita Wrocławski, JE ks. Biskup Włodzimierz Juszcak, Ordynariusz Diecezji Wrocławsko - Gdańskiej Kościoła Greckokatolickiego, wiceprezydent Wrocławia Jarosław Obremski i Konsul Generalny Ukrainy w Krakowie Władysław Kanevskyj.

11 sierpnia

DEBATA „Jaka polityka historyczna jest nam dzisiaj potrzebna. Spór wokół Centrum Pojednania. Udział wzięli: Kazimierz M. Ujazdowski – wicemarszałek Sejmu RP oraz Władysław Frasnyniuk – przewodniczący Partii Demokratycznej demokraci.pl
Prowadzenie: Tomasz Duda (Telewizja 3 Wrocław).

listopad

Dolnośląskie Forum Gospodarcze i Polityczne w Krzyżowej
Kolegium Europy Wschodniej objęło patronat nad odbywającym się w Krzyżowej dorocznym Forum Gospodarczym i Politycznym w Krzyżowej. Ze strony Kolegium czynny udział w Forum wzięli prof. Pádraic Kenney autor książki *Rewolucyjny karnawał*.

XVII. PODSUMOWANIE

Najważniejszym wydarzeniem dla Kolegium Europy Wschodniej w roku 2005 było odejście w dniu 21 stycznia 2005 roku Założyciela Kolegium Europy Wschodniej Jana Nowaka-Jeziorańskiego. W przyszłości Kolegium Europy Wschodniej nosić będzie imię Jana Nowaka-Jeziorańskiego.

W roku 2005 kontynuowano realizację programów rozpoczętych w latach poprzednich. Odbył się więc kolejny Festiwal Kultury Ukraińskiej UKRAINA VIVA! i kolejny Festiwal Kultury Białoruskiej. Kontynuowana była działalność galerii Kolegium. Najważniejszym nowym przedsięwzięciem, zrealizowanym w roku 2005 była konferencja *Polska Polityka Wschodnia*.

Wszystkie przedsięwzięcia realizowane w 2005 roku będą realizowane w roku 2006 i latach następnych.

Statystycznie w roku 2005 odbyło się kilkadziesiąt różnorodnych wydarzeń, w tym:

- 14 wystaw (w tym 1 plenerowa na wrocławskim Rynku);
- 37 wykładów otwartych;
- 23 koncerty;
- 3 seanse filmowe;
- 2 spektakle teatralne;
- wydano 2 książki i 1 płytę CD;
- zrealizowano kilkadziesiąt staży dla osób z Europy Wschodniej i Azji Centralnej we Wrocławiu i w Gdańsku;
- odbyła się 1 konferencja naukowa;
- przyjęto we Wrocławiu 2 wizyty studyjne oraz zorganizowano pobyt Liceum Humanistycznego z Mińska;
- zrealizowano 2 szkolenia.

W roku 2005 prezes Kolegium – Jan Andrzej Dąbrowski został uhonorowany Nagrodą Ministra Spraw Zagranicznych Ukrainy za wkład w rozwój stosunków polsko-ukraińskich.

Prezes Kolegium Europy Wschodniej został także powołany przez ministra kultury RP w skład Rady Organizacji Pozarządowych działających przy Ministrze Kultury RP.

Realizacja tak bogatego programu nie byłaby możliwa bez pomocy finansowej Urzędu Miejskiego Wrocławia, a zwłaszcza życzliwości dla spraw wschodnich prezydenta Wrocławia **Rafała Dutkiewicza** i dyrektora Biura Współpracy z Zagranicą Urzędu Miejskiego Wrocławia **Krzysztofa Grzelczyka**.

Ogromną pomoc dla Kolegium wykazał także prezes IMPEL SA p. **Grzegorz Dzik** oraz prezes ZEC-SERVICE **Wiesław Dreko**.

Podziękowania należy także złożyć p. **Leszkowi Wójcikowi**, właścicielowi Restauracji LA SCALA oraz **Ministerstwu Spraw Zagranicznych RP** i **Ministerstwu Edukacji i Nauki** oraz **Ministerstwu Polityki Społecznej**.

Działalność Kolegium Europy Wschodniej wsparła także **Ambasada Stanów Zjednoczonych** i **Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego**.

Nieocenioną pomoc wykazał także **Zakład Narodowy im. Ossolińskich** we Wrocławiu.